

Sociālie uzņēmumi? Iespējas un izaicinājumi

Agnese Lešinska, domnīca PROVIDUS

Sociālās uzņēmējdarbības koncepts

I

- 20 gadsimta deviņdesmitajos gados arvien biežāk tika veidoti uzņēmumi, kuru mērķis bija risināt ieilgušas problēmas, ko neviens cits efektīvi nerisināja.
- Bezdarbs noteiktām personu grupām, kuras neviens negribēja/nevarēja integrēt darba tirgū.
- Vides problēmas, kuras valsts viena pati nevarēja atrisināt.
- Cilvēku ar īpašām vajadzībām vēlme dzīvo “parastu dzīvi” un citas.

Sociālās uzņēmējdarbības koncepts

II

- Itālija, Portugāle, Spānija 90-to gadu sākumā tika radītas īpašas juridiskās formas uzņēmumiem, kuru mērķis nav gūt maksimālu peļņu saviem īpašniekiem, bet risināt problēmu pēc būtības.
- Vajadzība pēc risinājuma radīja nepieciešamību pēc juridiskās formas un ietvara.
- Tā aizsākas sociālās uzņēmējdarbības koncepta Eiropā izveide.

Sociālās uzņēmējdarbības koncepts

ŠODIEN

- 30 gadu laikā koncepts ir evolucionējis
- Ikvienā ES dalībvalstī atpazīst un spēj nošķirt sociālos uzņēmumus no ikviena cita uzņēmuma vai nevalstiskās organizācijas
- Eiropas Komisija atzinusi šo darbības formu kā īpašu
- EK aicina dalībvalstis veicināt SU darbību

Kritēriji

1. Uzņēmuma mērķis ir risinātu sociālu jeb sabiedrībai svarīgu problēmu;
2. Izmanto biznesa metodes;
3. Peļņa netiek izmaksāta tā īpašniekiem, bet tiek investēta mērķa sasniegšanā;
4. Uzņēmuma pārvaldes modelis ir iekļaujošs un iesaistošs.

Kas ir sociālie uzņēmumi?

Biznesa uzņēmumi, kuru mērķis ir risināt sabiedrībai svarīgas problēmas, kuras valsts nevar atrisināt un citi uzņēmumi neiesaistīsies to atrisināšanā.

Sociālais uzņēmums nereti strādā...

- Ar smagām vai īpašām personu grupām;
- Meklējot ilgtermiņa risinājumus nevis īslaicīgus;
- Strādā smagos biznesa apstākļos (konkurējot ar parastā uzņēmuma pakalpojumiem/produktiem);
- Meklējot inovatīvus risinājumus.

Kāpēc nepieciešami sociālie uzņēmumi?

Tie var atrisināt kādu sabiedrībai svarīgu problēmu, kuru:

1. valsts nevar, jo nav efektīvu instrumentu;
2. nevar atrisināt arī nevalstiskās organizācijas;
3. nerisinās «parastie biznesa» uzņēmumi, jo joma vai izvēlētās metodes nav interesantas, nav “vieglu” peļņu nesošas

Sociālie uzņēmumi...

- ir jēgpilnas biznesa organizācijas;
- rada labumu nevis tikai sev, bet arī citiem;
- ar biznesa metodēm maina pasauli;
- uzlabojot visu, vai kādas noteiktas personu grupas dzīves apstākļus

ILGTERMIŅĀ jeb izvēloties efektīvas metodes

SU Latvijā

- Nav juridiskā ietvara, nav efektīvu valsts atbalsta mehānismu;
- Apmēram 80 uzņēmumi
- Lielākā daļa dibināti kā NVO, ir arī komersanti (SIA formā);
- Vidēji 5 gadus veci uzņēmumi/organizācijas;
- Uz pilnu slodzi nodarbina ne vairāk kā 10 darbiniekus;
- Lielākā daļa izveidojušies pateicoties privāto fondu grantiem/atbalstam.

Piecas SU darbības jomas Latvijā

- Vides saglabāšana;
- Darba vietu radīšana noteiktām personu grupām (pensionāri, jaunieši ar īpašām vajadzībām, utt);
- Sociālo pakalpojumu sniegšana;
- Preču ražošana īpašām personu grupām;
- Dzīves kvalitātes uzlabošana noteiktām personu grupām (jaunieši, vietējā kopiena, seniori).

Izaicinājumi

- SU kā īpašas kategorijas atpazīšana un nošķiršana
- Īpaši atbalsta instrumenti
- Īpašas priekšrocības iepirkumu procedūrās
- Īpaši biznesa inkubatori
- Īpaši grantu mehānismi

Kur esam Latvijā?

- Ir koncepcija «Par sociālās uzņēmējdarbības ieviešanas iespējām Latvijā»;
- Ir darba grupa Saeimā normatīvā regulējuma izstrādē;
- No 2016.gada Labklājības ministrija uzsāks īstenot pilotprojektus SU atbalstam;
- Pašvaldībās jau tagad tiek īstenotas iniciatīvas SU atbalstam .

PROVIDUS

DOMNĪCA

PAR ZINĀŠANĀS BALSTĪTU POLITIKU

PROVIDUS.LV

WWW.SOCIALAUZNEMEJDARBIBA.LV

@providuslv

facebook.com/providuslv

agnese.lesinska@providus.lv

providus@providus.lv

+37167039241

Sabiedrības integrācijas
fonds

